

Kısa Kısa...

Şafak Alpay* / safak@metu.edu.tr

• Karadeniz ve İstanbul üniversiteleri eski öğretim üyesi Prof. Dr. Kamil Alnıaçık'ı genç yaşında kaybettik. 1950 doğumlu Alnıaçık, 1980'de Balkan Matematik Birliği Genç Araştırmacılar ikincilik ödülünü ve 1999'da İstanbul Üniversitesi Araştırma Ödülü'nü kazanmıştır. Alnıaçık ülkemizde sayılar kuramında çalışanların önde gelenlerindendi. Sevenlerinin başı sağolsun.

David Mumford

• ODTÜ'de düzenlenen Arf Konferansları'nın üçüncüsünün konuşmacısı Brown Üniversitesi Matematik Bölümü öğretim üyesi ünlü matematikçi Prof. David Mumford olacaktır. 1937 doğumlu olan Prof. Mumford 1974 Fields Ödülü sahibidir. Harvard Üniversitesi öğretim üyesiyken aldığı Fields Ödülü Mumford'a "abelyen varyetelerin moduli uzayların betimlenişi ve theta fonksiyonların cebirsel inşası"nda yaptığı katkıları nedeniyle verilmişti. Üçüncü Arf Konferansı 4 Ekim 2003 gününe planlanmaktadır.

• Heidelberg Üniversitesi eski öğretim üyelerinden Prof. Peter Roquette 27 Eylül-17 Ekim tarihlerinde ODTÜ'nün konuğu olacaktır. Arf Konferansları Akademik Danışma Kurulu üyesi de olan Prof. Roquette, Üçüncü Arf Konferansı'nın sunum ve oturum başkanlığını yapacaktır. Prof. Roquette daha sonra İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde bir konuşma yapacaktır.

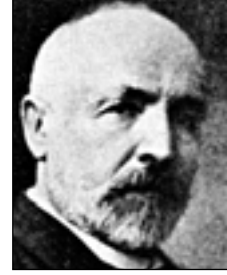
• İstanbul Bilgi Üniversitesi Cahit Arf adına düzenlediği lisele-rarası matematik yarışmalarının ikincisini yapmıştır. Sorulan sorular ve soruların yanıtları bu sayımızda yer almaktadır.

• Günümüzde matematik araştırmalarının yayımlanması iki yıl, hatta zaman zaman, gönderilen dergiye göre, üç yıl veya daha fazla süre alabiliyor. Ancak gecik-

Peter Roquette

melerde rekor kümeler kuramının kurucularından Georg Ferdinand Cantor'un (1845-1915) bir makalesine ait. Cantor'un kümeler kuramı konusundaki makaleleri ondokuzuncu yüzyıl sonlarında, Costa Mittag-Leffler'in çıkarmaya başladığı ve bugün günümüzün önde gelen dergilerinden olan Acta Mathematica'yla geniş okur kitlesine ulaşmıştır. Acta'nın ikinci cildi (1883) Cantor'un Fransa'da yayımladığı araştırmalarının çevirilerinden oluşuyordu. Ancak yedinci cilt için hazırlanan "sıralı kümelerin özellikleri" hakkındaki çalışma Mittag-Leffler için bile fazlaydı. Mittag-Leffler'in "makalesinin 100 yıl erken" olduğu önerisini kabul edip çalışmasını geri çeken Cantor'un bu çalışması ölümünden sonra bulunmuş ve yazıldıktan tam 85 yıl sonra Acta'nın 1970 yılı cildinde yayımlanabilmişti. Çalışmalarının önemi ancak yirminci yüzyılda anlaşılmaya başlanan Cantor'un fazlasıyla hak ettiği kabul 1904'te Londra Royal Society'nin Sylvester Madalması'yla bir ölçüde gerçekleşmişse de, meslektaşları onu görmezden gelmeye devam etmiş, örneğin 1915'te yetmişinci yaşının kutlandığı bilimsel toplantıya sadece çok yakın arkadaşları katılmıştı.

Georg F. Cantor

Mittag-Leffler

• Matematik'in güzellikleri ve uygulamalarının geniş kitleler ulaşmasını hedefleyen bir web adresini duyurmak istiyoruz: Galler'deki Bangor Üniversitesi'ndeki bir merkez. Adresi: www.cpm.informatics.bangor.ac.uk.

• ODTÜ Uygulamalı Matematik Enstitüsü'nün finans matematiği ve bilimsel hesaplama gibi çeşitli konularda endüstride çalışanlarca verilen "Uygulamacılar Konferansları" adlı konuşmaları duyurmak istiyoruz. Çarşamba günleri saat 15.00'te yapılan bu konuşmalar hakkında daha fazla bilgi Enstitü'nün www.iam.metu.edu.tr adresinden elde edilebilir.

• Matematik Vakfı, Prof. M. Gündüz İkedâ'nın yapıtlarının tümünün yer alacağı bir toplu basım yapılmasına karar vermiştir. Matematik Vakfı İkedâ'nın

* ODTÜ Matematik Bölümü öğretim üyesi.

anısını yaşatmak amacıyla bir de araştırma ödülü koymuştur. Ülkemizde, 1.1.2002 ile 31.10.2003 tarihleri arasında üretilen ve bu tarihler arasında yayına kabul edilmiş veya basılmış araştırma sahiplerinin 30.11.2003 tarihine dek başvurabileceği ödülle ilgili bilgiler ODTÜ Matematik Bölümü web sayfasında bulunmaktadır.

• Daha çok üniversite dışında çalışan matematikçilerin kurduğu ve yaşattığı “Matematikçiler Derneği”ni tanıtmak istiyoruz. Adresi: Strazburg Cad. Adalet Han 18/18 Sıhhiye Ankara. Tel: 0312 231 31 73. Web sayfası: www.matder.org.tr. 1995’te kurulan derneğin “Matematikçiler Bülteni” isimli bir de dergisi var.

• Dalgalar, kayalar, bulutlar gibi belli bir düzene uymayan yapıları anlamak için 70’li yıllarda Fransız matematikçi Benoit Mandelbrot’un ortaya koyduğu “fraktal” (özbenzeşim) kavramı düzensizliğin düzeni olarak da betimlenecek yeni bir geometri yaratmıştır. Bütün düzeylerde ve bütün parçaları içinde aynı düzensizliği gösteren bir yapıyı fraktal olarak tanımlayabiliriz. Bu kavramı konu alan “Fraktal Dünya” sergisi 21 Mart - 4 Nisan tarihleri arasında ODTÜ’de sergilendi ve bir kez daha sergilenmek üzere İzmir’e gitti.

• Avrupa Matematik Derneği’nin sağladığı ve sadece üyelerinin yararlanabildiği hizmetlere ODTÜ Ma-

tematik Bölümü web sayfasından ulaşmak mümkün.

• Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu’nun 333 no’lu yayını olan Geometri kitabı modern Türkiye’nin kurucusununun 1936-1937 yılı kış aylarında yazdığı bir kitaptır. Boyut, uzay, düzey, kesit, düşey, üçgen, paralelkenar, yanal, yamuk, toplam, oran ve bunlar gibi bir çok matematiksel sözcüğün dilimize kazandırıldığı kitap 44 sayfadır.

Atatürk geometri dersi verirken

• Dört yılda bir toplanan Uluslararası Matematik Kongresi (IMU) son kez 2002 yazında Çin’de toplanmıştı. Bu toplantıda alınan önemli kararlar arasında meslektaşlarımızı yakından ilgilendireceğini düşündüğümüz bir karar var: Matematik dernekleri ve matematik yayıncıları, yayımlanan matematik araştırmalarının yayın tarihinden beş yıl sonra internet aracılığıyla herkese açık olacağı sözünü verdiler. Tutulacağını umduğumuz bu sözün, gelişen ülkeler matematikçilerini (kuşkusuz, bizleri de) olumlu yönde etkileyeceğini umuyoruz. Ayrıntılı bilgileri AMS Notices dergisinin Ocak 2003 sayısındaki Don Saari imzalı “opinion” köşesinde bulabilirsiniz. ♥

Ödüller

Dergide birçok soruyla karşılaşacaksınız. Bu sorular açık açık sorulmamış ya da iyi ifade edilmemiş olabilirler. Yanıtlarınızı, bulduklarınızı, yazarı belliyse yazarın adresine, yoksa dergi adresine ve 15 Ağustos 2003 tarihine kadar yollayın. Sorduğumuz soruların yanıtlarını biz de bilmeyebiliriz! Yanıtladığınız yada yanıtlayamadığınız aklınıza gelen sorularınızı da bize yollayın. En güzel yanıtlara (sorulara da!) ödül olarak kitap vereceğiz.

Ödüllerin Bazıları:

- Georges Ifrah - Rakamların Evrensel Tarihi (son 5 cilt), Tübitak Yayınları
- Micheal Guillen - Dünyayı Değiştiren Beş Denklem, Tübitak Yayınları
- G.H. Hardy - Bir Matematikçinin Savunması (2 adet), Tübitak Yayınları
- Malcolm E. Lines - Bir Sayı Tut, Tübitak Yayınları
- Ali Nesin – Matematik ve Korku, İstanbul Bilgi Üniv. Yayınları

- Ali Nesin – Önermeler Mantığı, İstanbul Bilgi Üniv. Yayınları
- Dennis Shasha - Dr. Ecco’nun Şaşırtıcı Serüvenleri, Tübitak Yayınları
- Dennis Shasha - Bunu ancak Dr. Ecco Çözer, Tübitak Yayınları

Ödül Kazananlar:

- Emir Özer, Çağlar Yalı, Tolga Karayayla, Aydın Balekoğlu: Korsanlar sorusuna yanıtları için.
- Emre Erdoğan: Güzel soru sorduğu için (gelecek sayıda yayımlanacak.)
- Murat Çeçen, Abdülkadir Can: Eureka! Bilmece Ağı’na yanıtları için.
- Akın Sarıgül, Mükemmel Karma Sorusu’na yanıtı için.
- Levent Ergenç, Cengiz Han’ın Ali Cengizliği sorusu için. ♥